

Ivan Vîrîpaev

NELINIȘTE
Piesă despre „Autor”

Traducere de Raluca Rădulescu

București, 2023

„Așadar, mitul nu este un eveniment istoric în sine, dar el e întotdeauna cuvânt. Iar în cuvânt, evenimentul istoric este ridicat la nivelul conștiinței de sine.”

A. Losev - *Dialectica mitului*

„Trebuie să fii extrem de nepriceput într-ale științei, chiar de-a dreptul orb, ca să nu observi că mitul este (pentru conștiința mitică, desigur) realitatea cea mai înaltă, prin concretețea sa, cea mai intensă și în cea mai mare măsură realitate tensionată. Nu este o născocire, ci este cea mai vie și mai adevărată realitate.”

A. Losev - *Dialectica mitului*

„Iubirea este neliniștea Creatorului care își face griji pentru noi toți, pentru grijile fiecăruia dintre noi.”

Rabbi bar-Shalom Elikei Rozer, sec. XVII

PERSONAJELE:

Ula Richter - celebră scriitoare americană

Krzysztof Zieliński - jurnalist polonez

Steve Raccoon - agentul literar al Ulei Richter

Natalie Blumenstein - fiica și avocata Ulei Richter

Michael - fotograf

Prezentatorul - o voce masculină caldă și plăcută.

New-York. Livingul din apartamentul celebrei scriitoare Ula Richter. Mobilă scumpă și foarte contemporană. În centrul camerei este o canapea mare, lângă care e o măsuță de cafea joasă, din sticlă. Lângă canapea este un fotoliu. În colțul din dreapta sunt alte câteva fotolii și încă o măsuță de cafea, iar în stânga sunt ușile care duc spre hol și restul apartamentului. În fundul camerei sunt ferestre mari ce dau spre stradă și după ce se vede pe fereastră, e clar că apartamentul se află într-unul dintre zgârie-norii din Manhattan. Pe un raft de pe peretele din stânga sunt băuturi scumpe: vin, whiskey, coniac și multe altele. Pe ceilalți pereți sunt rafturi cu cărți. Pe jos, lângă fereastră, sunt teancuri de reviste și hârtii.

Intră: jurnalistul Krzysztof Zieliński, fotograful Michael, agentul literar Steve Raccoon și fiica Ulei Richter, Natalie Blumenstein.

NATALIE: Vă rog, faceți-vă comozi, mama vine imediat. Vă roagă să-i mai dați zece minute.

KRZYSZTOF: Mulțumim mult. Ce drăguț e aici! Am înțeles eu bine că doamna Richter își scrie chiar aici capodoperele?

Se aude vocea masculină plăcută și grijulie a prezentatorului.

VOCEA PREZENTATORULUI: Jurnalistul polonez Krzysztof Zieliński a venit la New York pentru a-i lua un interviu scriitoarei de renume mondial Ula Richter.

NATALIE: De fapt, mama își scrie cărțile în cafenele sau aeroporturi.

KRZYSZTOF: O! Mulțumesc pentru un detaliu atât de important! Trebuie neapărat s-o întreb pe doamna Richter despre asta.

Pauză.

STEVE: Vă rog să înțelegeți un lucru, Krzysztof, Ula este foarte timidă. Și extrem de introvertită. De obicei îi face rău să dea interviuri.

KRZYSZTOF: Voi încerca să țin cont și de asta, domnule Raccoon.

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof este puțin îngrijorat pentru că i-a luat aproape un an să o convingă pe Ula Richter să-i dea interviul.

STEVE: După cum știți, Ula Richter acordă foarte rar interviuri, de fapt, doar atunci când îi apare o carte nouă și doar celor mai prestigioase reviste din lume, precum The New Yorker sau Rolling Stones. Dar cum această carte este legată de Polonia, înțelegem cu toții necesitatea interviului pentru o revistă poloneză. Așadar, vă mulțumesc foarte mult, domnule Zieliński, pentru dorința arzătoare de a vorbi cu Ula.

VOCEA PREZENTATORULUI: Steve Raccoon este agentul literar al Ulei Richter și de-asta își dă atâta importanță. Este foarte important pentru el ca jurnalistul polonez să simtă admirație și respect pentru celebra scriitoare și, în același timp, un sentiment de recunoștință infinită față de el, Steve Raccoon, care i-a oferit o asemenea șansă tocmai lui, un jurnalist polonez.

KRZYSZTOF: Fără discuție! Vă sunt veșnic recunoscător, domnule Raccoon, pentru că mi-ați oferit această oportunitate. Inutil să mai spun ce admirație și respect am pentru doamna Richter.

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof pare să fi uitat să-i mulțumească fiicei doamnei Richter, Natalie Blumenstein, care a reușit să o convingă pe mama ei să acorde un interviu unei reviste poloneze.

STEVE: Și, desigur, înainte de orice, trebuie să-i mulțumim inegalabilei noastre Natalie. Până la urmă, ea a reușit să o convingă pe Ula să dea acest interviu.

KRZYSZTOF: Sigur că da! Vă sunt atât de recunoscător, Natalie, că....

NATALIE: Bine-bine, dar avem și noi cel puțin la fel de mare nevoie de interviu. Revista poloneză a plătit o sumă corectă pentru drepturile de autor, și sinceră să fiu, e chiar surprinzător că într-o țară atât de mică și de săracă, sunt capabili să plătească atât de mult.

KRZYSZTOF: Probabil pentru că este o carte despre Polonia. Și pentru că noi, polonezii, suntem mândri de celebra noastră compatrioată.

NATALIE: Apropo, aveți grijă cu întrebările despre Polonia. Mama nu pomeneste nicăieri că are rădăcini poloneze. Așa că, nu vorbiți sub nicio formă cu ea ca și cum ar fi poloneză. Pentru toată lumea, ea este Ula Richter, o scriitoare americană de origine germană care trăiește la New York.

Fotograful Michael îi face o fotografie lui Natalie.

NATALIE: Și el o să țacăne așa tot timpul cu aparatul ăla pe sub nasul nostru?!

STEVE: Din păcate, nu avem altă opțiune. În niciun caz, Ula nu va accepta o ședință foto separată, mai ales pentru o revistă poloneză.

NATALIE (*adresându-se fotografului*): Și... tot din Polonia sunteți?

MICHAEL: Ce contează?

STEVE: Nu, ce-ți veni?! Michael e din New York. Lucrează pentru cele mai prestigioase reviste, ca Esquire, de exemplu. Acum câțiva ani, a făcut chiar și coperta pentru Time! Nu-i așa, Michael?

MICHAEL: Pe bune, ce contează? N-ați putea să fiți ceva mai politicoasă?!

NATALIE: Nu sunt politicoasă?!

MICHAEL: Eu sunt aici ca să-mi fac treaba, ok?

NATALIE: Ok. Sigur, ok.

Natalie aduce câteva sticle de apă și două pahare și le așază pe măsuta de sticlă din fața canapelei.

VOCEA PREZENTATORULUI: Natalie este foarte îngrijorată de felul în care va decurge totul, pentru că știe ce personaj dificil este celebra ei mamă. Iar acest interviu este foarte, foarte important pentru toată familia.

KRZYSZTOF: Poate că acum e momentul să-mi spuneți încă o dată despre ce nu ar trebui să o întreb sub nicio formă?

STEVE: Ei, hai, Krzysztof! Suntem la New York, în cel mai democratic oraș din lume. Este dreptul dumneavoastră să întrebați orice. Cu respect, desigur. Nu există subiecte tabu. V-aș recomanda doar să nu abordați trei teme. În primul rând, așa cum a spus Natalie, nu faceți nicio aluzie la faptul că Ula are origini poloneze sau că s-a născut la Cracovia în timpul ocupației naziste. În al doilea rând, nu pomeniți scandalul de acum cu doi ani, când, după publicarea romanului „Sânge”, Ula a fost acuzată de antisemitism și chiar a pierdut nominalizarea la Premiul Nobel și, în al treilea rând, nu o întrebați pe Ula, în niciun caz, despre tatăl ei german. Orice altă întrebare este binevenită.

VOCEA PREZENTATORULUI: Steve este la fel de neliniștit ca și Natalie pentru cum va decurge întâlnirea. Știe că acest interviu pentru revista poloneză este foarte, foarte important pentru Ula Richter.

KRZYSZTOF: Mă iertați, n-aș vrea să considerați întrebarea nepoliticoasă. Vă rog să nu mă înțelegeți greșit.... Dar totuși, la acest interviu cu doamna Richter, sunteți sigur că e necesară prezența voastră, Steve și Natalie, în sensul că... poate că se va simți constrânsă... s-ar putea să fie jenată... la urma urmelor....

STEVE: Stai puțin, Krzysztof! Să presupunem că n-ai spus toate astea și că nici noi n-am auzit nimic. Ula nu vorbește niciodată cu străini fără mine sau fără Natalie. Iar acest interviu a fost posibil doar pentru că am asigurat-o pe Ula, în toate felurile posibile, că vom asculta fiecare cuvânt și că nu vă vom lăsa pe niciunul dintre voi să vă abateți de la calea dreaptă.

NATALIE: Trebuie să ținem calea dreaptă, Krzysztof, sper că înțelegeți.

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof nu înțelege pe deplin ce înseamnă „a ține calea cea dreaptă”, el aparține aripii liberale de stânga din jurnalismul polonez, așa că nu cunoaște sensul expresiei „calea cea dreaptă”.

STEVE. Scopul nostru comun e să avem un interviu de excepție, care să-i satisfacă pe cititorii polonezi, societatea poloneză și care să trimită semnalele corecte anumitor persoane de aici, din New York.

NATALIE: Dar, mai presus de toate, interviul trebuie să o satisfacă pe Ula Richter.

STEVE: Păi, clar!

NATALIE: Și pe jurnalist, de asemenea.

STEVE: Clar!

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof nu știe că scopul real al acestui interviu este să o împace pe scriitoarea Ula Richter cu influența diasporă evreiască din New York, care a acuzat-o de antisemitism după penultimul ei roman, intitulat „Sânge”, și a forțat Comitetul Nobel să o retragă pe Ula de pe lista de nominalizări la Premiul Nobel pentru Literatură.

KRZYSZTOF: Știți, eu chiar mă bucur că sunteți aici, mă gândeam numai că...

NATALIE: Sau poate că fotografii n-are ce să caute aici.

STEVE: Dar avem nevoie de fotografii, Nat.

NATALIE: N-are decât să vină la finalul interviului. Să vină peste o oră și să facă niște poze la final.

STEVE: Pentru fotografii bune e nevoie de timp. Și în niciun caz, Ula nu va accepta să pozeze în plus, mai ales pentru o revistă poloneză, știi bine.

NATALIE: Bine, atunci hai să folosim fotografiile astea nu doar pentru revista poloneză, ci și pentru altele și să le punem și pe site-ul nostru.

STEVE: Fotograful e angajat și plătit de revista poloneză. Și tot ce face aici aparține revistei. Și este un fotograf foarte scump. Chiar mă întreb de unde a avut o revistă poloneză bani să plătească un fotograf atât de scump.

MICHAEL: Și vi se pare normal să vorbiți despre mine la persoana a treia în prezența mea?

NATALIE: Da, e normal.

STEVE. Nu ne asculta, Michael. Fă-ți treaba, ești profesionist doar.

MICHAEL: Dacă veți continua să fiți atât de lipsiți de respect față de mine, eu plec, e clar?

KRZYSZTOF: Domnilor, vă rog! Michael, te rog! Mi-a luat un an să obțin acest interviu! Sincer să fiu, toată viața mi-am dorit să fac acest interviu! Vă rog, să nu stricăm totul acum.

STEVE: Tocmai de asta suntem aici, Krzysztof. Pentru ca nimeni să nu strice nimic.

NATALIE: Bine, n-are decât să rămână și fotograful, dacă trebuie.

MICHAEL: Mulțumesc, bucătică frumoasă și rece!

NATALIE: Ce, ce?!

MICHAEL: E ok. E ok. Am glumit!

KRZYSZTOF: Michael, te rog!

NATALIE: Auzi, știi ce...?!

STEVE: Ușurel, ușurel. Toți suntem stresați. Michael, ignor-o pe Natalie, e foarte neliniștită.

MICHAEL: E greu să ignori o fată frumoasă ca ea.

NATALIE: Ce zice?! Ați auzit?! Ce vrei, de fapt, să sun la poliție?! Sau vrei să scriu pe Facebook că m-ai hărțuit în timpul ședinței foto a mamei mele? Vrei să-ți pui capăt carierei, da?

MICHAEL: O, Doamne, unde am nimerit?!

STEVE: Liniștiți-vă odată! Ajunge, Nat! Nu mai reacționa la ce zice el. Și tu, Michael, la fel! Tăceți și așteptați în liniște. Iar tu, Krzysztof, ai încredere în mine și în Nat. Înțelege că noi suntem ajutoarele tale de bază. Totul va fi foarte bine, să n-ai nicio îndoială.

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof nu-și poate stăpâni neliniștea foarte puternică, pentru că acest interviu este foarte, foarte important pentru viitorul carierei lui, fiindcă, de fapt, Krzysztof visează să lucreze ca jurnalist la New York.

KRZYSZTOF: Natalie, Steve, am încredere totală în voi și vreau să vă mulțumesc încă o dată pentru oportunitatea acestui interviu.

STEVE: Așa e, Krzysztof. New York-ul e un teritoriu periculos și ai nevoie de ghizi calificați.

NATALIE: Deci, dacă discuția nu merge în direcția bună, o să-ți facem semn. O să mă duc în spatele mamei și o să-ți fac cu mâna. Așa (*arată cum va face cu mâna*), și asta înseamnă că trebuie să schimbi urgent subiectul.

STEVE: Noi o să fim ghizii tăi, Krzysztof. O să te ghidăm.

KRZYSZTOF: Bine, atunci, ok. Și totuși! Și totuși, în noul roman al doamnei Richter e pomenit de mai multe ori lagărul de la Auschwitz, și nu pot să nu abordez subiectul ăsta, din moment ce în carte se vorbește despre el. Și de fapt, chiar e un roman despre Polonia, deci cum să nu vorbesc cu doamna Richter despre Polonia?

STEVE: Îți explic încă o dată! Poți să vorbești cu ea despre orice. Nu există subiecte tabu. Vorbește cu ea despre lagărele de concentrare, despre Polonia, despre evrei...

NATALIE: Steve!

STEVE: De ce nu?! Vorbește cu ea despre evrei, despre naziști, despre oricine și orice altceva vrei tu. Numai nu aduce în discuție originea ei poloneză, nu aduce în discuție faptul că s-a născut în Cracovia ocupată, nu aduce în discuție acuzațiile de antisemitism și nu o întreba pe Ula despre tatăl ei. Asta e tot, Krzysztof. În SUA nu există subiecte tabu, doar subiecte „indezirabile”, relaxează-te Krzysztof.

Ușa camerei se deschide și intră Ula Richter.

ULA: Bună ziua. Eu sunt.

Natalie și Steve se apropie de Ula.

NATALIE: Mamă.

STEVE: Ula! Hai, intră! Intră.

VOCEA PREZENTATORULUI: Scriitoarea Ula Richter este foarte timidă. Este o persoană profund introvertită, așa că de fiecare dată când face cunoștință cu oameni noi, doamna Richter este foarte stresată.

STEVE: Permite-mi să ți-l prezint pe acest tânăr fermecător. El este Krzysztof. A venit special din Polonia să stea de vorbă cu tine.

KRZYSZTOF: Bună ziua, doamnă Richter. Este o mare onoare pentru mine să vă strâng mâna.

*Krzysztof îi întinde mâna Ulei.
Ula îi strânge mâna lui Krzysztof și îl analizează cu interes.*

STEVE: Krzysztof, nu cred că Ula ar vrea să i te adresezi cu „doamnă”, ci să-i spui pur și simplu pe nume. Nu-i așa, Ula?

ULA: Așa e.

Ula continuă să-l analizeze pe Krzysztof.

KRZYSZTOF: Sigur că da, cum spuneți. Deși, recunosc că pentru mine, fiind crescut într-o familie de intelectuali polonezi, nu e tocmai simplu.

VOCEA PREZENTATORULUI: Când sora mai mare a lui Krzysztof, Marta, și-a rupt piciorul... dar, de fapt, nu e important. Scuze.

ULA: Să înțeleg că tânărul cu aparatul ăla în mână e fotograf?

STEVE: Da, Ula, el e Michael. Unul dintre cei mai buni fotografi din lume. A făcut și o copertă pentru TIME.

ULA (*aruncându-i o privire cochetă lui Michael*): Încântată de cunoștință! Mă bucur să te cunosc, Krzysztof. Să începem.

*Ula se duce și se așează pe canapea. Krzysztof își pornește reportofonul și, „pentru orice eventualitate”, de asemenea iPhone-ul, le așază pe măsuta din fața Ulei și se așază pe un scaun în dreapta ei. Steve și Natalie se retrag în spatele camerei și se așează pe scaunele de lângă măsuta de cafea.
Michael se retrage la fereastră, se așează pe pervaz.*

KRZYSZTOF: Bine, atunci! Să începem. Știți, mai întâi aș vrea să vă întreb...

ULA: Era niște whisky pe aici pe undeva, Natalie, toarnă-mi un pic whisky.

NATALIE: Ești sigură?

ULA: Da, sunt sigură.

Pauză. Ula se uită în continuare foarte ciudat la Krzysztof, de parcă în fața ei ar fi o insectă rară.

STEVE: Îți aduc eu.

ULA: Mulțumesc, Steve. Eu beau doar whisky, știți, soțul meu era amator de whisky și m-am obișnuit cu gustul.

Steve se duce la raftul cu băuturi, toarnă o jumătate de pahar de whisky, îl pune pe măsuța din fața Ulei, dar ea nu se atinge de pahar.

STEVE: Ție nu ți-am oferit nimic, Krzysztof, dar dacă vrei să bei și tu ceva...?

KRZYSZTOF: Nu, nu, mulțumesc. Eu o să beau apă.

STEVE: Așa m-am gândit și eu.

Steve se întoarce la locul său, lângă Natalie.

Pauză.

Se aude un clic al aparatului de fotografiat. Ula se întoarce brusc și se uită la Michael. Michael îi zâmbeste Ulei și ridică din umeri un pic copilăros.

ULA: Amuzant.

NATALIE: Dacă fotograful te deranjează, îl putem da afară.

MICHAEL: Ce-ai zis, „Barbie”, îl dăm afară?

NATALIE: Ce? Cum m-ai făcut? „Barbie”?!

ULA: E amuzant că acest tânăr fotograf arată așa cum mi-am imaginat eu că ar trebui să arate bărbatul meu. Sau dacă nu bărbatul meu, atunci măcar bărbatul tău, Natalie. Uită-te mai atentă la el, e perfect pentru rolul de pretendent la mâna ta.

MICHAEL: Oho!

NATALIE: Doamne, mamă!

MICHAEL: Adică, ce, nu ești măritată?

NATALIE: Ce dracu' se întâmplă aici?!

STEVE: Am fost puțin distrași. Hai să începem interviul. Krzysztof, preia frâiele.

VOCEA PREZENTATORULUI: Când o floare înflorește, ea trimite în lume un parfum extraordinar care spune universului că e gata.

ULA (*se întoarce spre Michael*): Scuze, am uitat, cum te cheamă?

MICHAEL: Michael.

ULA: Perfect!

STEVE: Krzysztof!

KRZYSZTOF: Știți, Ula, întâi de toate, aș vrea să vă întreb despre rădăcinile dumneavoastră. Ce simțiți că sunteți? Poloneză? Nemțoaică? Sau deja americană?

Pauză.

*Natalie și Steve încremenesc de uimire.
Se aude clicul aparatului de fotografiat.*

Pauză.

*Ula ia o înghițitură uriașă de whisky.
Se aud mai multe clicuri ale aparatului de fotografiat.*

ULA: M-am născut în 1943 la Cracovia, cu câteva luni înainte de venirea Armatei Roșii. Mama mea era evreică poloneză provenind dintr-o veche familie evreiască. Iar tatăl meu a fost ofițer SS. A violat-o pe mama, dar n-a omorât-o. Mama era foarte religioasă și nu s-a putut hotărî să scape de copil, așa am venit eu pe lume. Mult mai târziu, când aveam douăzeci și cinci de ani, am dat de urma tatălui meu. Tocmai ieșise dintr-un lagăr din URSS și se întorsese în RDG. Tata a stat aproape 15 ani în lagărele rusești, după care a mai trăit și muncit încă opt ani în Siberia, înainte de a i se permite să se întoarcă în Germania, în 1968. Și atunci l-am cunoscut eu. Sigur că el nu știa de existența mea. I-am povestit totul și i-am pus o condiție: fie mă acceptă ca fiică a lui și mă ajută să mă mut în Germania, fie mă duc la poliție și denunț violul mamei mele. Și atunci probabil ar fi primit o pedeapsă suplimentară. Asta a fost condiția pe care i-am pus-o. Și el a ales să mă recunoască drept fiica lui. Și am păstrat legătura până când a murit. Apoi, la sfârșitul anilor 1970, m-a ajutat să obțin cetățenia germană și să mă mut în Berlinul de Est. Așa mi-am găsit tatăl și am devenit cetățean german. Apoi, în 1982, prima dată când am ajuns la New York, l-am întâlnit întâmplător pe viitorul meu soț, David Blumenstein, un businessman de succes. Un an mai târziu s-a născut fiica noastră, Natalie, ea! Și după încă doi ani, m-am mutat în sfârșit la New York. Acum sunt cetățean american. Asta e biografia mea pe scurt. Următoarea întrebare?

VOCEA PREZENTATORULUI: Când celebrul savant german Karl Friedrichhelm, care lucrase cu naziștii, a fost întrebat ce este mai important: patriotismul sau dorința de a fi el însuși, el a răspuns că atunci când o floare se deschide, dă în acest fel un soi de semnal secret, și atunci albină știe exact ce trebuie să facă, pentru că ei îi este destinat semnalul.

Pauză.

Ula încă se uită ciudat la Krzysztof. Fără să facă niciun zgomot, Natalie se duce în spatele Ulei și îi face cu mâna lui Krzysztof, lăsând să se înțeleagă că discuția nu merge în direcția bună. Michael îndreaptă aparatul foto spre Natalie, și face o fotografie. Se aude clicul aparatului. Natalie lasă brusc mâinile jos și revine la locul ei.

Pauză.

VOCEA PREZENTATORULUI: Pentru că o albină adevărată înseamnă întotdeauna miere.

KRZYSZTOF: Dar, din câte știu eu, cel puțin după ce scrie pe Wikipedia, v-ați născut la Cracovia în 1943, ca fiică a unui ofițer german și a polonezei Barbara Brzezinski, care s-a combinat cu tatăl dumneavoastră și a început să lucreze pentru nașiști?

Pauză.

ULA: Posibil.

KRZYSZTOF: Atunci de ce ați spus acum această poveste teribilă despre violul mamei dumneavoastră?

ULA: A fost ceva spontan! Poate că am vrut doar să mă joc cu lăcomia ta de jurnalist, sau poate pentru că sunt scriitoare și am mereu nevoie să creez o realitate mitică pentru ca voi, cititorii mei, să nu vă plictisiți.... Să nu vă plictisiți de viață.

KRZYSZTOF: Adică, vă place mai mult „ficțiunea” decât realitatea?

ULA: Să spunem că îmi plac miturile. Iar mitul e întotdeauna realitate. Știai?

KRZYSZTOF: În ce sens mitul e realitate?

ULA: Acum n-am timp să-ți explic ce sunt „miturile”, polonezul meu neevoluat. Să mergem mai departe.

STEVE: Iertați-mă, dar văd că Ula nu se simte foarte bine, vă propun să amânăm pe mâine interviul.

NATALIE: Bună idee!

ULA: Proastă idee. Mă simt exact așa cum trebuie să mă sim. Să continuăm, Krzysztof.

Krzysztof bea jumătate de pahar de apă.

KRZYSZTOF. De ce credeți că ați fost acuzată de antisemitism după apariția penultimului dumneavoastră roman, „Sânge”?

Pauză.

ULA: Pentru că protagonista romanului, o scriitoare americană, ajunge la concluzia că nu-i place propriul sânge. Sângele care îi curge prin vene. Și cum ea e de naționalitate poloneză, atunci.... Krzysztof, spun-mi, ție îți place sângele tău?

KRZYSZTOF: Ciudată întrebare. Nu m-am gândit niciodată la asta.

ULA: Care crezi că e lucru cel mai ieșit din comun la tine?

KRZYSZTOF: Sunt gay.

ULA: Și nu-ți place că ești gay?

KRZYSZTOF: Păi, sigur că-mi place că sunt gay.

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof locuiește de câțiva ani cu iubitul lui belgian, Oliver, care este directorul filialei de la Varșovia a cunoscutei companii belgiene „New Colors of Space”.

ULA: Vezi, tu nu ai niciun conflict cu tine însuși, așa că îți va fi greu să mă înțelegi. Dar ție îți place sângele tău, Michael?

MICHAEL: Greu de spus, nu l-am gustat.

ULA: Ce răspuns amuzant!

VOCEA PREZENTATORULUI: Acum, Steve și Natalie cred că „lucrurile au luat-o razna” mult mai repede decât ar fi putut anticipa.

ULA: Ei bine, eroina mea nu-și iubea sângele. Și doar nu și-l alesese ea. Se născuse cu acel sânge. Era sângele strămoșilor ei. Dar conștiința ei nu voia să-l accepte, conștiința ei s-a opus sângelui care îi curgea prin vene. Oare poate înțelege toate astea un polonez get-beget?

KRZYSZTOF: Păi, ca să fiu sincer, încă nu...

ULA: Sângele este cel care deosebește oamenii între ei. Sângele diferențiază națiuni și delimitează culturi. Sângele îl închide pe om în colivia propriei gândiri înguste, iar omul devine sclavul propriului sânge și ostaticul propriei națiuni. Și cel mai important e că libertatea interioară a omului intră în conflict cu propriul corp.

KRZYSZTOF: Deci sângele înseamnă conflict?

ULA: Da, clar e conflict: conștiința contra genelor. Minte contra sângelui! Ca în Hamlet, nu? Cred că „Sânge” este cel mai bun roman al meu! Și doar din întâmplare personajul principal este o poloneză. Ar fi putut fi spaniolă sau africană, dar am făcut-o poloneză. Pentru că și eu sunt pe jumătate

poloneză și pentru că nici eu nu-mi iubesc sângele. Și acest roman este și despre mine.

KRZYSZTOF: Dar de ce ați fost acuzată tocmai de antisemitism? Care e problema?

ULA: Problema e că cineva de aici, de la New York, a hotărât să-și petreacă timpul scotocind prin rufele murdare ale altora. Și el, sau mai degrabă ei, pentru că vorbim despre un anumit grup de oameni, au reușit să afle că mama mea avea sânge evreiesc, că strămoșii ei îndepărtați pe linie maternă erau într-adevăr evrei. Dar cum părinții mamei mele au murit de tineri, ea a fost crescută într-o familie de polonezi catolici care au înfiat-o, așa că mama s-a considerat întotdeauna doar poloneză. Și sigur că atunci când au venit nemții, nu i-ar fi folosit la nimic să-și amintească de rădăcinile ei evreiești, de care oricum nu se simțea legată. Mda...

Ula cade câteva secunde pe gânduri.

VOCEA PREZENTATORULUI: Se pare că, la fel ca mulți alți oameni de pe planetă, Krzysztof nu înțelege până la capăt despre ce este vorba. La urma urmei, dreptul de a „nu înțelege” îi e dat fiecărui om la naștere, la fel ca și dreptul de a „înțelege totul” într-o zi.

ULA: Să continuăm, Krzysztof. Unde rămăsesem?

KRZYSZTOF: La mama dumneavoastră.

ULA: Și bineînțeles că îi era frică. Ce e așa de ciudat? Toți oamenii se tem. Sau nu-i așa?

KRZYSZTOF: Păi, sigur că da. Și mie mi-e frică, dar nu despre asta e vorba acum.

ULA: Ba exact despre asta e vorba!

STEVE: Scuze, dar în calitate de agent al Ulei, cred că ar trebui să schimbați subiectul. Cred că sunt încălcate regulile pe care le-am stabilit de comun acord, așa că...

ULA: Uite, de exemplu, Steve, așa se cacă acum pe el de frică, că și-a pierdut orice decență și își permite să se amestece în discuția altora. Adună-te, Steve, și nu ne mai încurca. Deci, ție de ce ți-e cel mai frică, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Dar acum chiar e vorba despre mine?

ULA: Dar despre cine?

KRZYSZTOF: Păi, cred că e vorba despre dumneavoastră.

ULA: Un dialog e întotdeauna despre doi oameni, dragul meu. Și eu sper că noi doi avem un dialog, da?

KRZYSZTOF: Da, sigur că da. Evident! Și totuși, v-aș ruga să-mi povestiți puțin mai mult despre acest scandal.

Ula mai ia o înghițitură de whisky.

ULA: Vezi tu, din păcate, fiecare națiune are, și mai ales evreii, astfel de radicali care nu permit nicio critică la adresa naționalității lor, niciun fel de glumă în legătură cu sângele lor, nimic altceva decât laude și lacrimi. Eu nu sunt antisemită, Krzysztof. Eu sunt o femeie care nu-și iubește sângele. Iar romanul meu doar asta e: o realitate mitică. O operă de ficțiune! Personajul principal al romanului meu nu e mama mea, ci un personaj fictiv. Ea nu are sânge evreiesc și nu e căsătorită cu un ofițer german, am am gândit-o ca fiind o poloneză care are o cu totul altă soartă. În plus, acțiunea romanului meu, dacă l-ai citit, are loc în 2008, la New York. Deci, de unde această analogie cu mama mea și cu viața mea personală? Când spun că e un roman despre mine, nu mă refer la fapte, ci doar la neliniștea chinuitoare pe care autorul o simte pentru tema pe care și-a ales-o. Înțelegi ce vreau să spun?

KRZYSZTOF: Mă străduiesc.

ULA: Singura asemănare e că și eu am sânge polonez, german și evreiesc în mine. Și chiar nu-mi place. Dar nu naționalitatea, ci sângele în sine, el te face sclav al neamului tău. Ți-e mai clar acum?

KRZYSZTOF: Sincer, sunt un pic confuz....

ULA: Deci, a venit în sfârșit timpul să ne lămurim, dragul meu!

STEVE: Ula! Dragilor! Natalie! Krzysztof! Cred că ar trebui să facem o mică pauză. Krzysztof, poți să ne lași câteva minute?

ULA: Taci din gură, Steve. E interviul meu. Eu hotărâsc când trebuie să facem pauză. Nici pe tine, Natalie, să nu te aud.

NATALIE: Păi, vezi și tu că oricum nu zic nimic.

ULA: Dar simt că ai vrea să zici. Așa că te previn de pe acum să taci. La amândoi mă refer: e mai bine să tăceți. E mai bine pentru noi toți. Să tăceți toți. Cu excepția lui Krzysztof, bineînțeles. Și da! Și cu excepția lui Michael.

MICHAEL: Mulțumesc pentru încredere, Ula.

NATALIE: Incredibil!

ULA: Liniște! Dacă am zis să tăceți, asta înseamnă să tăceți!

Pauză.

VOCEA PREZENTATORULUI: Și când Karl Friedrichhelm, care lucra pentru naziști, a fost întrebat cum putem să trăim cu muștrările de conștiință care nu ne dau pace, el a răspuns: viața ori ți-e dulce, ori amară, asta e tot.

KRZYSZTOF: Și de ce nu vă iubiți sângele?

ULA: Mi-ai citit romanul, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Sigur că da.

ULA: Ei bine, exact despre asta este.

KRZYSZTOF: V-am citit romanul de două ori. Și îl consider absolut genial. Dar tocmai la această întrebare nu am găsit răspuns. Nu înțeleg nicicum de ce protagonistă nu-și iubește sângele. Am văzut prin ce suferințe trece, i-am simțit conflictul, m-a sfâșiat starea ei.. durerea inumană pe care o trăiește, dar.... Dar tot n-am înțeles: de ce?

ULA: Știi bine piesa „Hamlet”?

KRZYSZTOF: Păi, nu știi ce înțelegeți prin „a ști bine”, dar cred că o știu destul de bine.

ULA: Și acolo care e conflictul? Datoria față de tată și obligația față de Dumnezeu, da? Alegerea între datoria filială și Dumnezeu, da?

KRZYSZTOF: Păi, cred că da.

ULA: Dacă își răzbună tatăl, păcătuiește în fața lui Dumnezeu, iar dacă ascultă porunca lui Dumnezeu, nu va îndeplini voința tatălui. „Datoria față de familie” și „îndatoririle față de cosmos”, ceva de genul ăsta. Mă înțelegi, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Mult mai bine acum. Dar totuși, întrebarea mea „de ce?” rămâne tot fără răspuns.

Pauză.

ULA: Pentru că dintotdeauna am știut că eu sunt acolo undeva înăuntru.

Pauză.

ULA: Pentru că dintotdeauna am știut că eu nu sunt deloc cine cred toți că sunt, de mic copil am știut că sunt cu totul altceva, că sunt undeva, acolo – departe, adânc, în interior.

Ula mai ia o înghițitură de whisky.

VOCEA PREZENTATORULUI: Acum, Michael crede că Natalie arată exact ca femeia la care a visat toată viața.

KRZYSZTOF: Bine, atunci să trecem la ultima carte, în care scrieți, pentru prima dată în carieră, despre Polonia, de ce?

ULA: Pentru că Steve, agentul meu, și fiica mea, Natalie, m-au obligat.

KRZYSZTOF: Poftim?

ULA: Ar fi trebuit să iau de mult Nobelul, iar Steve a făcut multe în acest sens. Și apoi, ultimul meu roman, care la început a fost considerat de critici ca fiind absolut genial, brusc, în anumite cercuri, pentru anumite persoane, a devenit antisemit. Și eu am fost eliminată de pe lista scurtă pentru Nobel. Și fiindcă pentru Steve și Natalie este foarte important ca eu să iau Nobelul, pentru că e direct legat de carierele lor, pentru că amândoi lucrează pentru mine, m-au pus să scriu acest roman oribil și complet fals despre Polonia, cu un titlu incredibil de josnic: „Victima”.

KRZYSZTOF: Iertați-mă, cum adică v-au obligat?

STEVE: Ajunge, Ula! Trebuie să intervin.

ULA: Tu trebuie să taci, Steve.

STEVE: Nu, n-am să tac, Ula. Pentru că eu sunt agentul tău. Pentru că tu ești obiectul muncii mele. Și pentru că fiecare cuvânt greșit pe care îl spui va fi folosit împotriva ta! Văd că faci o greșală monstruoasă și n-am să tac.

NATALIE: Nici eu n-o să tac, mamă. Pentru că e în joc cariera și viața ta în societate.

STEVE: Ne cerem scuze, Krzysztof, dar ai încălcat toate regulile pe care le-am stabilit de comun acord.

NATALIE: Și, din păcate, ne vedem nevoiți să punem capăt acestui interviu.

VOCEA PREZENTATORULUI: Acum, Michael crede că e pentru prima oară în viața lui când întâlnește o femeie căreia îi vine atât de bine iritarea și furia. „E frumoasă cu tot corpul și cu toate sunetele ciudate și furioase pe care le scoate corpul ei”, se gândește Michael.

NATALIE: În calitate de manager și de avocat al Ulei Richter, consider că trebuie să ne oprim.

VOCEA PREZENTATORULUI: „Ce frumoasă e!” – se gândește Michael, dar cu voce tare spune cu totul altceva.

MICHAEL: Scuze că mă amestec, dar mi se pare că Ula are dreptul să spună tot ce vrea. E interviul ei. Fiecare om de pe această planetă are dreptul să fie ascultat.

STEVE: Taci, Michael. Te rog să nu te amesteci în ceva ce nu înțelegi absolut deloc!

ULA: V-am cerut să faceți liniște.

NATALIE: Mamă, te rog, ascultă-ne!

ULA: Am zis că vreau să fie liniște. Ok?

Se face liniște.

ULA: Steve, Natalie. Ascultați bine, ce vă spun. Acum voi sunteți în timpul programului de lucru, da? Pentru că voi lucrați pentru mine. Tu, Steve, ești agentul meu, iar tu, Natalie, ești manager și avocat. Așa e? Da, așa e. Deci, vă spun pentru ultima oară, oricare mai îndrăznește să intervină în conversația noastră și încercă să o întrerupă va fi concediat pe loc. Concediat! Și va trebui să părăsească această încăpere. Vorbesc foarte serios, dragii mei. Exact asta am de gând să fac: să vă concediez imediat și să continui interviul. Sper că am fost foarte clară? Ok?

Pauză.

Ula își termină whisky-ul din pahar.

VOCEA PREZENTATORULUI: Într-o zi, sora mai mare a lui Krzysztof, Marta, venind de la școală foarte obosită și nu foarte bine dispusă, i-a pus din senin lui Krzysztof o întrebare foarte neobișnuită: Ție ți-e vreodată rușine că ești polonez? Iar Krzysztof, care avea pe atunci treisprezece ani, a răspuns, surprinzător chiar și pentru el însuși: În fiecare secundă a vieții mele.

ULA: Te rog, mai pune-mi niște whisky.

NATALIE: Iartă-mă, dar n-am să fac asta, poți să mă concediezi.

STEVE: O să-ți pun eu, Ula.

Steve se ridică, se duce la măsuța de lângă canapea, ia paharul gol și se duce la raftul cu băuturi.

VOCEA PREZENTATORULUI: Ultima dată când Steve s-a simțit atât de rău a fost în urmă cu trei ani, după ce a suferit o operație de hemoroizi nu prea reușită.

Steve toarnă whisky în pahar.

ULA: Să continuăm, Krzysztof. Cred că ne-am oprit la fetița care cade în sus?

KRZYSZTOF: Poftim?

ULA: Așadar, fetița face un pas conștient și cade în sus ca să învețe să iubească.

KRZYSZTOF: Mi-e teamă că nu înțeleg prea bine, Ula. Ce vreți să spuneți?

ULA: Vreau să spun că pentru a iubi cu adevărat, trebuie să te îndepărtezi de tot.

Steve aduce paharul cu whisky, îl pune în fața Ulei și se întoarce la locul lui de la măsuță.

VOCEA PREZENTATORULUI: De fapt, în urmă cu câțiva ani când a făcut acea operație nu prea reușită de hemoroizi, Steve se simțea mult mai bine decât acum.

ULA: De când eram foarte mică, am simțit întotdeauna că trebuie să mă îndepărtez.

KRZYSZTOF: Să vă îndepărtați?

ULA: Să mă îndepărtez de tot ceea ce consider că este greșit. Să nu mai fiu cea căreia i s-a impus imaginea mea de acum. Să-mi las neamul, limba, cultura, poporul, sângele, pielea, corpul, tot ceea ce, de fapt, nu am fost niciodată eu cu adevărat. Pentru că eu sunt un nimeni.

KRZYSZTOF: Ula, vorbești serios?

ULA: Absolut. Nu am mai spus nimănui niciodată toate astea. Toate interviurile mele sunt totală ipocrizie. Doar cărțile mele sunt adevărate. Bineînțeles, cu excepția celei mai recente. Dar uite că acum, am vrut să vorbesc despre asta. Și vorbesc. Eu sunt un nimeni.

Pauză.

Ula ia o înghițitură de whisky.

KRZYSZTOF: Acum câteva minute, ați spus că ați fost forțată de fiica și agentul dumneavoastră literar să scrieți un roman despre Polonia. Ați putea să ne explicați?

STEVE (*cu o voce rugătoare*): Ula!

ULA: Te dau afară!

STEVE: Păi, atunci, cred că o să beau și eu ceva.

Steve se duce la raftul cu băuturi și își toarnă un whisky.

VOCEA PREZENTATORULUI: În timpul proceselor de la Nürnberg împotriva naziștilor, un ofițer a fost întrebat cum se simțea când trimitea copii evrei la Auschwitz. Întorcându-și puțin ciudat privirea într-o parte, a răspuns că simțea o neliniște insuportabilă.

ULA: Mi-au spus că, dacă nu scriu acest roman, nicio editură n-o să mai lucreze cu mine. Pentru că zvonurile despre antisemitismul meu cresc ca un bulgăre de zăpadă. De asta am și ales tema: Polonia, al doilea război mondial, ghetoul evreiesc din Cracovia și, bineînțeles, Auschwitz. Eu urăsc toate subiectele astea, pentru că, de cele mai multe ori, vorbesc despre ele oameni care n-au trăit nimic din toate astea. Așa că tot timpul cât am scris romanul ăsta oribil, am plâns și-am vomitat. Și am tras cocaină și am băut whisky. Am băut sticle întregi de whisky și am tras pe nas un kilogram de cocaină. Dar am făcut-o, am scris acest text. Și azi, romanul meu se vinde în toată lumea și bineînțeles, mai cu seamă, în Polonia. Și acum, cineva de aici, din New York, va trebui să tacă din gură și să-și înghită propriul căcat. Ha, ha, ha, ha.

Ula râde în hohote, foarte sincer și răutăcios.

KRZYSZTOF: Știți, după părerea mea, acest roman nu e chiar atât de rău. Poate că nu e la fel de versatil ca, să zicem, romanul „Sânge”, dar totuși, în text, cum să spun... sentimentele dumneavoastră se strecoară ca în toate cărțile pe care le-ați scris și sunteți foarte prezentă și vizibilă.

VOCEA PREZENTATORULUI: Lui Krzysztof și lui Oliver, iubitului lui, le place să stea îmbrățișați și să se uite la un serial american, bând prosecco din pahare înguste cu picior. Acum, serialul lor preferat este „Breaking Bad”.

ULA: Într-un fel, eu am dreptul să scriu despre asta, pentru că sunt un copil născut în timpul războiului, deși în familia unui „tată ocupant” și a unei „mame trădătoare”. Dar știi, după ce s-a terminat războiul, a trebuit să supraviețuiesc unor ani destul de grei. Tata și mama au fost trimiși în lagăre. Eu am fost crescută de niște rude îndepărtate pe care le uram, dar de fapt, asta nu contează. Altceva e cu adevărat important! Când, mulți, mulți ani mai târziu, l-am întrebat pe tata, după ce se întorsese din lagăr, cum s-a simțit în 1942, când a întâlnit-o pe mama și a convins-o să se mărite cu el și să-și trădeze poporul, știi ce mi-a răspuns?

KRZYSZTOF: Sigur că nu știu.

ULA: A zis că a simțit o neliniște inexplicabilă, așa a zis, Krzysztof. Exact așa a zis.

Ula își termină whisky-ul.

NATALIE: Steve, dă-mi și mie un whisky, te rog.

STEVE: Imediat.

Steve își pune whisky în propriul pahar și într-un alt pahar, pe care i-l duce lui Natalie.

VOCEA PREZENTATORULUI: Genialul comic englez, Tony Goldman, a fost întrebat la un moment dat dacă se pot face glume despre Holocaust. Se pot face glume, a răspuns Tony Goldman, dar nu se poate râde.

Steve și Natalie beau whisky.

STEVE: Krzysztof, în calitatea mea de agent al Ulei, consider că ar trebui să încheiem acest interviu.

ULA: Steve, ești concediat.

NATALIE: Și suntem gata, Krzysztof, să-ți oferim o compensație financiară consistentă pentru timpul și nervii tăi.

ULA: Și tu ești concediată, Natalie. Să ne continuăm discuția, Krzysztof.

STEVE: În plus, redactorul-șef de la New Yorker, Hardy Wilson, îmi e bun prieten și sunt dispus să-l sun și să îi vorbesc despre tine.

NATALIE: Ne e prieten de familie și recomandarea noastră ar putea juca un rol cheie în dezvoltarea carierei tale la New York, dacă ești interesat.

ULA: Ce caută acești străini aici? Steve, Natalie, nu mai lucrați pentru mine, vă rog să părăsiți încăperea.

STEVE: Iartă-mă, Ula, dar îți sunt prea devotat ca să plec acum. Rămân aici pentru că te iubesc.

NATALIE: Nici eu n-o să plec, mamă, pentru că nu te pot lăsa la greu. Acum ești într-o încurcătură, nu-i așa, mamă?

STEVE: Da, Ula, ești într-o mare încurcătură.

ULA: Bine, n-o să vă dau afară cu forța. Puteți să stați aici și să-mi beți whisky-ul. Dar nu aveți dreptul să vă amestecați în conversația mea cu jurnalistul. O să dau acest interviu indiferent dacă vreți sau nu vreți voi. Și dacă nu mă lăsați să îl dau aici și acum, eu și Krzysztof o să ne întâlnim mâine în altă parte. Lăsați-mă să aleg singură când vorbesc și când nu. Am dreptate, Michael?

MICHAEL: Absolut. Toată lumea are dreptul să-și deschidă și să-și închidă gura oricând dorește. Doar nu uita, Ula, că jurnaliștii, de cele mai multe ori, se folosesc de cuvintele noastre doar pentru a provoca, doar pentru a stârni interesul cititorilor, iar lor, în general, nu le pasă cu cine vorbesc. Tot ce-i interesează e scandalul. Nu e nimic personal, Krzysztof, doar o frază pe lângă.

STEVE: Mulțumesc, Michael.

ULA: Krzysztof nu-i așa, am dreptate, Krzysztof? El e băiat de treabă. În plus, e polonez, și toți polonezii sunt niște copii naivi și provinciali. În plus, e gay și înțelege ce înseamnă să fii diferit. Nu-ți înșeli partenerul, nu-i așa, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Nu. Îl iubesc.

ULA: Eu îl cred pe acest puști polonez, nu minte. Bineînțeles, că se gândește la cariera lui, ca oricare dintre noi, dar Krzysztof, ca orice alt provincial, pune datoria profesională mai presus de orice decizie rațională. Să continuăm, Krzysztof.

VOCEA PREZENTATORULUI: Când floarea înflorește, ea trimite lumii un semnal că e gata. Gata de orice.

KRZYSZTOF: Ne puteți spune câte ceva despre tatăl dumneavoastră? Ce fel de om era?

ULA: În general, a fost un om bun, bineînțeles, avea defectele lui, ca noi toți. Dar cea mai mare calitate a lui a fost capacitatea de a iubi femeile. Când a fost eliberat din lagăr și trimis într-un sat izolat din Siberia, chiar și în cei opt ani cât a trăit acolo, tatăl meu a reușit să se căsătorească cu trei rusoaice, deși era căsătorit oficial cu mama mea. Trei femei! Una după alta. Da, iubea femeile, asta e sigur. Și da, nu a fost stabil, dar în privința asta nu e nimic de făcut. De vină sunt genele și educația. În schimb, a fost într-o perfectă formă fizică, frumos, spiritual și plin de vitalitate până la bătrânețe. Și mai ales, era hotărât. Nu întâlnești prea des astfel de bărbați în zilele noastre. Uite, de exemplu, ca Michael.

Michael își îndreaptă aparatul foto spre Ula și face câteva fotografii.

ULA: Michael arată bine, pare spiritual, poate e plin de vitalitate, dar e total nehotărât. Ești căsătorit, Michael?

MICHAEL: Nu, și nici n-am fost.

ULA: Păi, de ce?

MICHAEL: Probabil pentru că nu sunt hotărât, Ula.

ULA: Dar, în schimb, poate să fie autoironic. Știi, în general, eu cred că un bărbat ar trebui să aibă trei calități principale: bunătate, determinare și capacitatea de a râde de el însuși. Iar ultima e mai importantă decât primele două, pentru că, dacă un bărbat nu e autoironic, nu glumește și nu râde de el însuși, atunci e nu e decât un tiran inhibat. Unul mititel, știi, un gândăcel-tirănel, care, totuși, e capabil să terorizeze pe toată lumea din jur, iar dacă un

astfel de gândăcel ajunge la putere, atunci chiar e o nenorocire, că-i va face pe toți să-l venereze și să-l laude, pentru că undeva, în sufletul lui, simte o enormă nesiguranță și frică. Dar, slavă Domnului că Michael al nostru nu e deloc așa.

MICHAEL: Mulțumesc, Ula.

ULA: Pur și simplu, îmi place de tine, scumpule.

STEVE: Știți ce, eu am o propunere.

ULA: Străinii aflați în încăpere nu au dreptul să ne întrerupă discuția.

STEVE: Și totuși. Ce-ar fi să ne mutăm chiar acum la excelentul restaurant din apropiere?

NATALIE: Te referi la „Pescarul din Singapore”?

STEVE: Sau la „Lawrence”. Au o listă fenomenală de vinuri.

NATALIE: Iar eu o să încerc să dau de Hardy Wilson, redactorul-șef de la New Yorker, poate vine și el. N-ar fi deloc rău să i-l prezentăm pe Krzysztof.

ULA: Așa încearcă ei să ne saboteze interviul, Krzysztof. Să nu cedezi. Și, apropo, Hardy Wilson e în primul rând prietenul meu, nu al lor. Pot să-l sun eu să-ți pun o vorbă bună. Bineînțeles, dacă o să faci ce trebuie, Krzysztof. Ne-am înțeles?

KRZYSZTOF: Și ce înseamnă „ce trebuie”?

ULA: Ce trebuie înseamnă întotdeauna exact. Ai înțeles?

KRZYSZTOF: Cred că da.

ULA: Atunci să continuăm. Următoarea întrebare.

VOCEA PREZENTATORULUI: Oportunitatea de a face cunoștință cu redactorul-șef al revistei New Yorker îl neliniștește la modul cel mai serios pe Krzysztof, fiindcă, așa cum am mai spus, Krzysztof visează la o carieră de jurnalist la New York.

KRZYSZTOF: Mi s-a părut că vorbiți cu destul de multă căldură despre tatăl dumneavoastră. Deci nu-l considerați un „ticălos” care a forțat-o pe mama dumneavoastră să-și trădeze poporul și practic, i-a distrus toată viața?

ULA: Ciudată întrebare! Dar, la urma urmei, dacă nu ar fi făcut-o, eu nu m-aș fi născut. Cititorii mei nu mi-ar fi citit cărțile, fiica mea Natalie nu ar fi fost frumusețea care e, cu o moștenire considerabilă de la tatăl ei cel bogat, Steve nu s-ar fi îmbogățit din comisioanele tirajelor de milioane ale cărților mele, iar tu, scumpul meu polonez, nu ai fi avut ocazia de a evada din „frumoasa ta țară” în marea lume a adulților din New York, la care ai visat de când ai intrat la facultatea de jurnalistică de la Universitatea Jagiellonă

din Cracovia. Așa n-ar avea sens ca vreunul dintre cei de față, inclusiv Michael, să-i reproșeze ceva tatălui meu.

STEVE: O, Doamne, Ula, ajunge!

NATALIE: Sper că-ți dai seama că nu vorbește serios, Krzysztof. Se joacă cu nervii tăi, ăsta e stilul ei.

ULA: Păi, și ce, o să vii la mine pentru lecții de încredere, Michael?

MICHAEL: Nu cred.

ULA: Poznașule!

Michael îi face o fotografie Ulei.

KRZYSZTOF: De unde știți că am făcut facultatea la Cracovia?

ULA: M-am pregătit pentru întâlnirea noastră, scumpul meu. M-am documentat puțin și despre părinții tăi. Tatăl tău se numea Zbigniew Zieliński și s-a sinucis acum doi ani, poate pentru că nu reușea să se obișnuiască cu orientarea ta sexuală, pentru că era colonel în retragere al Armatei poloneze, patriot și homofob, sau poate a făcut-o pentru că a aflat că are cancer la plămâni. Iar mama ta, Katarzyna, pe numele de fată Dymkowska, suferă de ani de zile de Alzheimer. Apropo, cum se mai simte, e mai rău?

KRZYSZTOF: Nu înțeleg despre ce vorbiți, Ula?! Tatăl meu e încă în viață și nu a fost niciodată în armată. E profesor chiar la Universitatea Jagiellonă, unde am studiat și eu. Iar mama a murit acum zece ani într-un accident de mașină, era perfect sănătoasă, a fost doar un accident nenorocit.

ULA: Da, sigur, știu toate astea. Doar că mi-am permis din nou să fiu puțin creativă! Și crede-mă, chiar îmi pare foarte rău pentru mama ta, Krzysztof. Știu cum e să pierzi un părinte. Și știu cum e când mama ta moare într-un accident de mașină. Când mama mea a ieșit din lagăr și s-a întors în Polonia, primul lucru pe care l-a făcut a fost să se îmbete rău de tot, să se urce la volanul unei mașini și, după ce a condus câțiva kilometri cu viteză mare, s-a izbit de un copac de pe marginea drumului. Se pare că nu a putut să-și ierte propria trădare. Așa că te înțeleg, scumpul, dragul meu cetățean polonez mutilat de viață. Meriți să trăiești la New York și o să avem grijă de tine, dacă, desigur, conform înțelegerii noastre, o să faci ce trebuie. Și ce trebuie înseamnă întotdeauna „exact”, ai reținut, Krzysztof?

VOCEA PREZENTATORULUI: Când un mistic și sfânt creștin a fost întrebat care sunt principalele cuvinte pe care Domnul le adresează omenirii prin gura sfinților săi, sfântul a răspuns fără să stea pe gânduri, că Domnul prin gura sfinților săi întotdeauna tace.

NATALIE: Ascultă, Krzysztof. Te implor să pui capăt acestui interviu. N-o cunoști. Ai în fața ta un geniu și, din păcate, un om foarte complicat. N-ai nici cea mai mică idee despre ce se întâmplă cu adevărat acum. Se folosește de tine. Acest interviu o să te coste cariera de jurnalist, te asigur.

ULA: Prostii, Krzysztof! Te intimidează ca să nu iasă la iveală toată mizeria care amenință afacerea noastră de familie. Nu ceda provocării, fă-ți treaba și o să obții rezultate excelente.

VOCEA PREZENTATORULUI: Când un general german a fost întrebat în timpul „Proceselor de la Nürnberg”, dacă a simțit vreo neliniște când a trebuit să dea ordine care au dus la moartea a milioane de oameni, el a răspuns... de fapt, acum asta n-are nicio importanță. Iertați-mă.

ULA: Care e următoarea întrebare, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Nu știam că mama dumneavoastră s-a sinucis, am citit că a trăit optzeci și ceva de ani și a murit într-un azil de bătrâni de lângă Varșovia.

Pauză.

ULA: Așa e. Am spus sinucidere doar pentru că am vrut să te sprijin în durerea ta, sufletețel. E din nou creația mea! Bineînțeles că mama nu a avut curaj să facă așa ceva și a murit de bătrânețe și de la antidepresive. Dar văd că mă cunoaști foarte bine.

KRZYSZTOF: M-am pregătit pentru întâlnirea noastră.

ULA: Și eu, scumpule. Următoarea întrebare.

NATALIE: Ai grijă, Krzysztof. O cunosc pe mama, pune ceva la cale, e evident!

ULA: Știți ceva, dacă continuați să vă amestecați în discuția noastră, o să dau interviul în altă parte. Și-acolo, cu siguranță, n-o să mai fiți și voi! Scuze, Krzysztof, dar își fac griji doar pentru ei înșiși. Să continuăm.

STEVE: Ca să nu mai spun că acum un an, Ula s-a ceartat de moarte cu Hardy Wilson, când el a refuzat să-i publice un articol din cauza conținutului extremist. Așa că n-o să-l sune și nici n-o să te ajute să obții un job la New Yorker, e o cacialma. Pe când eu și Natalie chiar o vom face, ai cuvântul meu.

ULA: Ha! Sunt certată cu Hardy, și ce-i cu asta?! Dacă îl sun acum, o să se pișe pe el de bucurie că l-am iertat și o să se târască în genunchi până la restaurantul pe care i-l arăt eu cu degetul. Să continuăm, Krzysztof.

NATALIE: E o cacealma, Krzysztof! Wilson nici măcar n-o să răspundă la telefon când o să vadă cine îl sună. Pentru că, atunci când el a refuzat să-i tipărească articolul, ea l-a făcut în public rasist înrăit și opresor al drepturilor oamenilor de culoare, care îi împiedică să-și exprime opiniile despre marile probleme ale omenirii.

KRZYSZTOF: Dar, din câte știu eu, Hardy Wilson e negru.

STEVE: Exact! Dar ea l-a acuzat că e rasist față de albi. Adică față de ea. Pentru că în articolul ei se mai spunea, printre altele, că „următorul pas spre libertate pe care trebuie să-l facă omenirea este să-și permită să satirizeze rasele, culoarea pielii, naționalitatea și patriotismul”.

VOCEA PREZENTATORULUI: Un sfânt indian a fost întrebat odată: unde duc toate căile spirituale ale tuturor religiilor de pe pământ? Iar el, fără să stea pe gânduri, a răspuns că toate căile spirituale duc la acel copac singuratic de pe marginea drumului de care nu s-a lovit niciodată mama beată a scriitoarei Ula Richter.

ULA: Să continuăm, Krzysztof. Nu vrei să mă întrebi despre iubiiții mei?

KRZYSZTOF: Sincer să fiu, nu mă gândeam să mă bag în domeniul ăsta.

ULA: Dar ai permisiunea mea. Deci?

KRZYSZTOF: Deci?

ULA: Probabil că ai auzit ce se spune despre mine, că-mi plac băieții tineri?

KRZYSZTOF: Păi, nu prea am încredere în tabloide și bârfe.

ULA: Dar asta e adevărat. La șase luni după ce a murit soțul meu, David Blumenstein, mi-am permis toate lucrurile la care visasem. Și am visasem la frumusețe, încredere, putere și, în același timp, naivitate, curaj, prostie și bucurie, într-un cuvânt, tinerețe! De atunci, iubiiții mei au fost întotdeauna tineri sub 30 de ani. Sigur, trebuie să recunosc că așa-zisa iubire față de mine a tuturor acestor băieți dispărea în momentul în care fie obțineau ceva, fie, dimpotrivă, pierdeau, și, în ambele cazuri, nu mai aveau nevoie de mine. Ha, ha! Tu câți ani ai, Michael?

MICHAEL: Treizeci și șapte.

ULA: Cred că ești cam bătrân pentru mine. Dar văd că te uiți la frumoasa mea fiică.

MICHAEL: Mărturisesc că mi-ar plăcea să îi fac niște fotografii la mine în studio, cu lumină bună. Sunt sigur că ar putea ieși ceva foarte serios. Poate că aș putea expune imaginile în expoziția mele personală de la anul. Frumoasa furioasă! Irezistibilă, înspăimântătoare, inaccesibilă și atrăgătoare ca un magnet.

ULA: Natalie e o femeie superbă, deși e și o cățea. Dar poate că în mâinile tale, va înflori ca o floare-cățea de primăvară. Ce zici, Michael?

VOCEA PREZENTATORULUI: La începutul lunii mai, la poalele Alpilor, se simte întotdeauna un parfum rar și îmbătător. E perioada în care înfloresc în vale floarea-cățea.

MICHAEL: Ai o fiică frumoasă, Ula. Așa că sunt dispus să risc.

ULA: Doar să fii mai hotărât, Natalie e genul de femeie căreia îi place când e apucată de păr cu mâini murdare și e târâtă în boscheți.

NATALIE: Doamne, mamă! Nu ți-e rușine?!

ULA: Nu. Unde rămăsesem, Krzysztof? Cred că la dragostea mea pentru tineri, nu?

KRZYSZTOF: Spuneți-mi, de ce v-ați hotărât să vorbiți despre asta? Credeți că ceva nu merge bine în viața dumneavoastră la acest capitol?

ULA: Ziarist perfid! Ai învățat să faci interviurile în așa fel încât totul să escaladeze! Nu, scumpule, totul e în regulă la capitolul ăsta, cu o singură excepție: nu a fost niciodată vorba de iubire în toate poveștile astea. Nici unul dintre acești băieți nu m-a iubit, dar, sinceră să fiu, nici eu nu am simțit ceva serios pentru niciunul dintre ei.

NATALIE: Cu excepția lui Milan.

Pauză.

KRZYSZTOF: Cine e Milan?

NATALIE: S-a sinucis după ce el și Ula au luat câte o doză zdravănă de LSD. S-a aruncat pe fereastră în timp ce Ula îl aștepta într-o cadă plină cu apă și spumă. Nici pe el nu l-ai iubit cu adevărat? Noi toți am crezut că era iubire? Oricum, după ce a murit, n-ai putut să-ți revii un an întreg! Nici când a murit tata n-ai suferit atâta și la șase luni după înmormântarea lui ai avut o aventură cu un mucos arătos, iar după moartea lui Milan nu ai mai avut nicio aventură și ești singură până în ziua de azi. Și încă mai ai poza lui în dormitor.

Pauză.

ULA: Acum trebuie să fac pipi, Krzysztof. Mă întorc în câteva minute și o să continuăm această discuție fascinantă.

Ula se ridică și se îndreaptă spre ușă. Se oprește în ușă.

ULA: Tu știi ce e iubirea, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Păi, s-au spus multe pe această temă, așa că e greu de adăugat ceva nou.

ULA: Întotdeauna se poate adăuga ceva nou, dacă trăiești în fiecare secundă o viață nouă. Iubirea e neliniște, scumpule, gândește-te la asta cât lipsesc. Ok?

Ula iese din cameră.

VOCEA PREZENTATORULUI: Când un rabin înțelept a fost întrebat ce este iubirea, el a închis ochii și a spus încet că iubirea este neliniște. Și după un moment de tăcere, a adăugat: neliniștea Creatorului care își face griji pentru noi toți, pentru grijile fiecăruia dintre noi.

STEVE: Ascultă, Krzysztof, sper că înțelegi că acest interviu nu poate fi publicat! De dragul Ulei, de dragul operei ei, nu poți să publici toate prostiile astea!

NATALIE: Ar fi ca și cum ai ucide-o!

STEVE: Mai ales acum când a revenit într-o formă strălucită. Când se pare că a început să scrie un nou roman. Și când își poate încerca din nou norocul la un Premiu Nobel!

NATALIE: Mai ales că 80% din ce-ți spune e absurd. De fapt, exagerează intenționat faptele și le prezintă pe un ton vulgar ca să te dezechilibreze.

KRZYSZTOF: Dar pentru ce?!

NATALIE: Pentru ca atunci când o să fii epuizat și o să-ți pierzi controlul, să te conducă pas cu pas la mesajul ei cu adevărat important.

KRZYSZTOF: Mesajul cu adevărat important?

STEVE: Uite ce e, Krzysztof, eu lucrez cu Ula de 15 ani. Și știu că urăște să dea interviuri. Pur și simplu n-o poți convinge să accepte. Iar dacă acceptă, jurnalistul trebuie să-i smulgă cu cleștele fiecare cuvânt. N-a vorbit niciodată cu nimeni așa cum vorbește acum cu tine. Asta înseamnă că are foarte mare nevoie de interviul ăsta. Are ea un plan.

KRZYSZTOF: Dar de ce?

NATALIE: Vrea să comunice ceva lumii prin intermediul tău. Încă vreuna dintre ideile ei incredibile!

MICHAEL: Și ce e rău în faptul că vrea să comunice lumii o idee incredibilă?

NATALIE: Păi, că scriitorul face deja asta în fiecare carte, de ce să implice și presa? Vorbește prin propria operă.

MICHAEL: Sau poate că pentru ea e important să spună ceva personal, nu prin artă?

STEVE: Ascultă, Michael, pe tine nu te privește. Tu ești fotograf! Krzysztof, dragul meu, nu avem mult timp la dispoziție, o să se întoarcă imediat! Krzysztof, trebuie să ne ascuți și să ne crezi. Dacă vrei într-adevăr ca totul fie ok și pentru Ula și pentru tine, trebuie să te hotărăști să faci un pas radical.

NATALIE: Crede-mă, Krzysztof, acest interviu nu numai că ei îi va distruge cariera, dar nici ție nu-ți va fi de niciun folos.

STEVE: Oricum, va trebui să uiți de New York, dragul meu! Aici nu le plac jurnaliștii șmecheri din mici țări provinciale care își bagă nasul în viața oamenilor serioși din lumea mare. Această lume poate fi construită și distrusă doar de cei în mâinile cărora se află.

NATALIE: Americanii stăpânesc planeta, nu vreun polonez oarecare.

STEVE: Dar, pe de altă parte, american nu e o naționalitate, nu-i așa, Nat? American e doar un permis de muncă, o carte verde, o carieră în Statele Unite, nu-i așa?

NATALIE: Exact așa!

STEVE: Așa că spune odată ce vrei. Ia-ți un permis de muncă în SUA și deschide gura. Șterge de pe fața pământului, distruge, caută pseudo-adevăruri, scormonește în rufe murdare, distruge viețile altora, dar mai întâi găsește-ți un loc de muncă la o publicație care are dreptul la toate aceste mârșăvii dezgustătoare!

NATALIE: Și pentru asta o să-ți aranjăm, chiar începând de mâine, câteva întâlniri cu oameni foarte importanți.

STEVE: Nu numai cu New Yorker și New York Times, ci și cu portaluri de internet serioase pe care le citește azi toată lumea. Noi cunoaștem aici pe toată lumea și, cel mai important, toți ne cunosc pe noi!

VOCEA PREZENTATORULUI: Krzysztof visează să lucreze la New York, nu numai pentru că e cel mai important oraș din lume, nu numai pentru că salariile sunt bune și există oportunități de dezvoltare personală, ci mai ales pentru că voia să plece din țara lui, unde în ultima vreme devenise tot mai greu de respirat pentru oameni ca el în Polonia. Și nu doar din cauza orientării lui sexuale, ci mai degrabă din cauza sistemului general de valori liberale în care crede el. Apariția patriotismului național și a catolicismului politic ne le permite celor ca el să se comporte ca o floare nebună când îi vine vremea nebună să înflorească.

KRZYSZTOF: Păi, bine, și ce credeți că ar trebui să fac eu?

VOCEA PREZENTATORULUI: Când un preot catolic pedofil a fost întrebat la proces dacă nu-i era frică de Dumnezeu când îi obliga pe băieți să facă sex cu el, a răspuns că a simțit ceva mult mai puternic decât frica obișnuită. Iar când i s-a cerut să-și descrie sentimentele, a răspuns că toate acele sentimente pot fi descrise printr-un singur cuvânt, și anume:

Pauză.

STEVE: În primul rând, cât mai repede posibil, chiar acum, șterge tot ce-ai înregistrat pe reportofon și pe iPhone. Asta, în primul rând. Hai.

KRZYSZTOF: Și în al doilea rând?

STEVE: Și în al doilea rând, nu mai porni reportofonul și iPhone-ul după ce se întoarce, dar continuă discuția. Pune-le în fața ei și continuă să vorbești cu ea, prefăcându-te că înregistrezi tot. Joacă-te de-a interviul. Ascult-o. Las-o să spună ce are de spus. Mai ai puțină răbdare cu ea. Și apoi, toate astea o să rămână doar în memoria ta și a noastră, și n-au să ajungă nicăieri altundeva. Grăbește-te, Krzysztof, se poate întoarce în orice clipă.

KRZYSZTOF: Dar nu pot!

STEVE: Poți, Krzysztof! Poți dacă vrei!

NATALIE: Mai ales că oricum noi o să facem tot ce ne stă în putință ca acest interviu să nu fie publicat. O să găsim o soluție, crede-mă.

STEVE: Nicio publicație din Polonia nu va vrea să intre în conflict cu noi!

NATALIE: Și, nu uita că o să dăm vina pe tine!

STEVE: Acum cariera ta depinde numai de decizia ta. Hai, Krzysztof!

KRZYSZTOF: Doamne, Iisuse Hristoase, iartă-mă! Ok, accept!

Krzysztof începe să șteargă fișierele de pe reportofon și iPhone.

MICHAEL: Hei, hei, stați puțin! Și eu ce fac în cazul ăsta? N-am de gând să vă las să-mi aruncați munca la gunoi și n-am de gând să vă las să vă bateți joc de o femeie remarcabilă.

STEVE: Te plătim pentru munca ta, Michael. Plus un „bonus” pentru a compensa neplăcerile create! Ba mai mult, o să răscumpărăm drepturile pentru fotografiile de la revista poloneză și o să ți le dăm înapoi. O să ai drepturi exclusive asupra fotografiilor cu Ula Richter în casa ei, o să le poți vinde bine.

MICHAEL: În schimbul unei minciuni?

NATALIE: În schimbul salvării unui mare om de la moarte.

STEVE: Mai repede Krzysztof, vine.

KRZYSZTOF: Gata! Am șters tot!

STEVE: Mulțumesc, Krzysztof. N-o să-ți rămânem datori. Totuși, nu că n-aș avea încredere în tine, dar tot aș vrea să mă asigur că fișierele sunt într-adevăr șterse. Arată-mi.

KRZYSZTOF: Chiar am șters tot.

STEVE: Te cred, dar totuși.

Krzysztof îi arată lui Steve toate fișierele de pe iPhone și de pe reportofon.

MICHAEL: Dar asta e cruzime, nu?! Poate chiar vrea să-ți spună ceva foarte important despre ea!

NATALIE: Hai, Michael, termină. Tu n-o cunoști, pe când noi o cunoaștem foarte bine. N-are nimic de spus în afară de ce spune deja în cărțile ei. Ea nu are nimic de spus în afara artei, crede-mă.

Steve îi dă înapoi lui Krzysztof reportofonul și iPhone-ul.

STEVE: S-a făcut! Mulțumesc, Krzysztof.

Pauză.

MICHAEL: Ok, bine, dar tu ai ceva de spus?

NATALIE: Ce, ce?

MICHAEL: Ai ceva de spus lumii, indiferent în ce mod? Prin corpul tău, prin caracterul tău, prin iubirea ta?

NATALIE: Tu te dai la mine, Michael?

MICHAEL: Și asta. Dar chiar vreau să înțeleg care e sensul tău? Adică, mă uit la tine și văd o femeie frumoasă și puternică. Dar care e sensul tău?

NATALIE: Dar al tău?

MICHAEL: Să surprind neobișnuitul, ce e ieșit din comun, ce nu e banal, pentru a fixa clipa și a o arăta oamenilor.

NATALIE: Ok, am înțeles, deci tu știi pentru ce trăiești, dar eu, uite că eu nu știu. Chiar dacă am deja 33 de ani.

MICHAEL: Ai treizeci și trei de ani? Arăți de treizeci și doi!

NATALIE: Tu chiar te dai la mine, Michael?

MICHAEL: Chiar.

NATALIE: Da' de ce?!

MICHAEL: Pentru că e pentru prima oară în viața mea când întâlnesc o femeie căreia îi stă atât de bine furia, iritarea, intriga și toate chestiile astea scârboase! O floare-cățea încântătoare și adorabilă!

NATALIE: Iar tu ești un fotograf narcisist tipic din New York. Crezi că orice femeie în fața căreia îți fluturi aparatul de fotografiat se va arunca imediat la picioarele tale pentru un blow job?

MICHAEL: Hei, ascultă, eu vreau cu totul altceva de la tine.

NATALIE: Ce anume?

MICHAEL: Aș vrea să fac o ședință foto cu tine. Vino la mine la studio pentru o ședință foto de câteva ore, bine?

NATALIE: Nu vreau să fiu model.

MICHAEL: Astea sunt condițiile ca să intru în jocul vostru împotriva Ulei și să nu-i spun ce ați pus la cale.

NATALIE: Dar asta e șantaj?!

MICHAEL: Da, e șantaj. Și nu ai prea mult timp de gândire, când se întoarce Ula va fi prea târziu.

NATHALIE: Steve, ai auzit?

STEVE: Am auzit. Trebuie să accepți, Natalie, suntem la mâna lui.

Intră Ula.

ULA: Tot eu sunt! Mi-e teamă că va trebui să încetați să mă mai vorbiți pe la spatele.

Ula se duce la locul ei, pe canapea.

MICHAEL (*către Natalie*): Deci, așa rămâne, da? Sau fac cum am zis?

NATALIE: Da! Da!

MICHAEL: N-o să-ți pară rău.

NATALIE: O să vedem.

ULA: Sunt sigură, Krzysztof, că te-au prelucrat la greu. Ți-a promis o carieră la New York și te-au amenințat c-o să-ți distrugă cariera pe toată planeta dacă nu le accepți condițiile. Dar sper că ești un puști ambițios și nu te lași păcălit de trucurile ieftine ale americanilor. Dar ghiciți ce-am făcut eu între timp? Nu cred că puteți, pentru că voi nu credeți în chestii ca „iertarea”. De-asta nici nu vă cereți niciodată iertare și nici nu știți să iertați, dar eu cred în iertare, eu îmi cer iertare și iert. Așa că am vorbit la telefon cu Hardy Wilson. L-am rugat să mă ierte și nu numai că m-a iertat, dar, așa cum bănuiam, aproape în lacrimi, mi-a zis că și lui i-a părut foarte rău pentru ce s-a întâmplat între noi. Mâine luăm prânzul împreună. Eu, Hardy, Krzysztof și tu, Michael, dacă ești interesat, bineînțeles.

NATALIE: Iar noi, evident, nu suntem invitați?

ULA: Bineînțeles nu.

STEVE: Chiar te-ai împăcat cu Hardy, Ula?

ULA: Jur pe sănătatea mamei tale, Steve.

NATALIE: Mamă! Revino-ți, ce prostii spui, mama lui Steve are cancer!

ULA: De asta am și jurat pe sănătatea ei, pentru că nu se glumește cu astfel de lucruri.

NATALIE: Îmi pare rău, Steve.

STEVE: Nu-i nimic, sunt obișnuit cu glumele proaste, Ula! Și acum chiar sunt convins că nu a mințit și că Hardy Wilson ne iubește din nou, iar asta e foarte important!

ULA: Mâine am să-ți fac cunoștință cu el, Krzysztof. E primul bărbat de culoare care conduce o revistă progresistă ca New Yorker, care înainte era un loc doar pentru albi, dar acum, în Statele Unite, e mai bine să fii gay de culoare, iar dacă ai și un handicap, ți se deschid toate ușile și poți spune ce gândești peste tot, pentru că ești combinația perfectă: homosexual de culoare cu handicap. Și, apropo, exact asta e Hardy. E gay și are o proteză la mâna dreaptă. Combinația perfectă pentru o carieră în lumea occidentală de azi! Dar, ce-i drept, e și al dracului de inteligent, are gusturi excelente și o intuiție ieșită din comun. Acum cincisprezece ani, aceste calități nu ar fi fost suficiente pentru a ajunge redactor-șef al celei mai bune reviste din New York. Totuși, acum, după cum spuneam, sunt alte valori la modă. Așa că e chiar păcat că nu ai niciun handicap, Krzysztof. De ce nu-l rugăm pe dragul nostru Steve să-ți rupă un picior sau măcar un deget de la o mână? Și putem să te și vopsim și în negru! Ha, ha, ha, ha.

Ula râde aproape un minut. În cele din urmă se liniștește.

ULA: Bine, bine, glumesc. Glumesc! În fine, mâine o să ai șansa să-ți schimbi viața, Krzysztof. Dacă, conform înțelegerii noastre, trebuie să faci totul cum trebuie. Să continuăm. Deci, care era întrebarea, puiule?

Pauză.

KRZYSZTOF: Hai să vorbim despre planurile dumneavoastră de lucru. Cât ați lipsit, Steve a lăsat să se înțeleagă că lucrați la un nou roman, pot să întreb despre ce e vorba?

ULA: Știi ce întrebare nu trebuie sub nicio formă să pui unui artist? Despre ce e vorba în creația lui. Când idioții aia de ziariști îmi zic: spuneți-ne despre ce e cartea dumneavoastră, mă apucă pur și simplu tremuratul de indignare.

Pentru că o carte adevărată nu poate fi niciodată doar „despre ceva”, o carte nu e un subiect sau o temă, o carte este un întreg, o operă de artă completă. Ea constă în tot ce simți în momentul în care o citești. Mă înțelegi, polonezul meu neevoluat?

KRZYSZTOF: Mă tem că nu complet.

ULA: Ideea principală este întotdeauna în lectura cărții, nu în conținutul ei.

KRZYSZTOF: Ați putea repeta ce ați spus, ideea mi s-a părut foarte interesantă.

ULA: Fraza e acum în reportofonul tău, o poți asculta oricât de des dorești.

MICHAEL: Sunt sigur că așa o să și facă!

KRZYSZTOF: Și totuși, cum ați spus: sensul cărții e în lectura ei? Cum vine asta?

ULA: Sensul unei cărți se dezvăluie în timp ce o citești, drăguță. Cărțile se scriu în sine. Ok? Sensul unei cărți se dezvăluie în momentul în care o ții în mână. Cartea este întotdeauna despre cel care o citește într-un anumit moment. Întotdeauna este vorba despre sentimentele pe care le are cititorul în timp ce citește, despre contactul lui cu ceva fascinant și înfricoșător. Despre neliniștea pe care o simțim când intrăm în contact cu ceva care ne confirmă infinitatea. Chiar dacă tema operei e un iad respingător. Mă înțelegi, Krzysztof?

KRZYSZTOF: Păi, în orice caz încerc să înțeleg. Mi se pare că, încă o dată, am ajuns la o întrebare veche de când lumea: care e sensul artei? Apropo, ce părere aveți despre asta?

ULA: Eu cred că arta are un singur sens: plăcerea. Uneori masochistă!

KRZYSZTOF: Păi, atunci, iertați-mă, pentru încă o întrebare prostească. În țara mea, în acest moment, subiectul „cenzurii în artă” este foarte actual. Ce părere aveți: în artă totul e permis sau există restricții și tabuuri?

ULA: Eu cred că pe teritoriul artei totul este posibil... cu excepția „ne-artei”. Ai înțeles?

KRZYSZTOF: Și care sunt criteriile artei, cine decide ce e și ce nu e artă?

ULA: O operă de artă trebuie neapărat să aibă o ramă. Precum cele care încadrează tablourile marilor maeștri ai picturii universale, expuse în muzee. Nu în sensul propriu, bineînțeles, dar totuși foarte concret. Artă se află întotdeauna în interiorul unei rame. În interiorul unor limite clar marcate. Mai spun încă o dată, limitele nu sunt neapărat unele materiale. Totuși, sunt foarte importante, pentru că ele sunt cele care separă o operă de artă de viața cotidiană. Iar eliminarea acestor limite nu aduce niciodată privitorul mai aproape de realitate, ci dimpotrivă, nu face decât să-l îndepărteze de ea. Prin urmare, e foarte important să ne putem uita la o operă de artă cumva din

exterior. Să privești și să vezi e primul pas pentru a te apropia de iubirea adevărată.

MICHAEL: Iubire?!

ULA: Da, Michael, iubire. Fiindcă, pentru a iubi, trebuie să te detașezi de obiectul iubirii tale. Nu există iubire dependentă, iubirea e libertate și independență. Iar asta înseamnă că trebuie să privești! Adică limitele sunt încă extrem de importante! Limitele sunt foarte importante în iubire! Cine stă în interiorul propriilor limite, cade atât de repede în sus? Mă uit! Cine e acolo și vrea atât de tare să se îndepărteze?! Mă uit! Să se îndepărteze de sine, de propria viziune împietrită asupra vieții, de propriul sânge, de propria naționalitate și propriul sex, de propriul meșteșug, să se îndepărteze de tot, fetița asta cade rapid în sus ca să învețe să iubească! Mai toarnă-mi un whisky, te rog, Steve.

STEVE: Ești sigură?

ULA: Ai înnebunit de tot, Steve? M-ai văzut vreodată că sunt nesigură când vreau ceva?

STEVE: Ai dreptate, asta nu s-a întâmplat niciodată.

ULA: Fii bun și adu-mi un whisky, dragă.

STEVE: Da, Ula.

Steve se duce la raftul cu băuturi, toarnă whisky într-un pahar, i-l aduce Ulei și se întoarce la locul lui.

KRZYSZTOF: Scuzați-mă, dar cum se numește noul text la care lucrați acum, sau deocamdată, e secret?

Ula ia o înghițitură de whisky.

ULA: Se numește „Neliniște”.

STEVE: O! Acum ai și un titlu nou!

NATALIE: „Neliniște” e un titlu frumos!

KRZYSZTOF: Foarte poetic!

ULA: Mda. Mai ales că e un roman în versuri.

STEVE: În versuri?!

NATALIE: Nu știam că scrii versuri, mamă!

ULA: Scriu. Am început acum o lună. Dar văd că are multă memorie reportofonul tău, Krzysztof, merge de atâta timp, ești sigur că mai înregistrează?

KRZYSZTOF: Păi...

STEVE: Dacă se întâmplă ceva cu o înregistrare, există pentru orice eventualitate cealaltă.

NATALIE: E totul ok, avem noi grijă de asta!

MICHAEL: O, da! Au grijă!

NATALIE: Concentrează-te, mamă, spune ce voiai să le transmiți tuturor.

KRZYSZTOF: Da, așa e, Ula, începusem să cred că vreți să le împărtășiți ceva foarte important cititorilor? Important, mai ales pentru dumneavoastră. Vreți să le comunicați ceva?

Pauză.

ULA: Da.

Pauză.

KRZYSZTOF: Ce?

Pauză.

ULA: Ei bine, uite..... Hmm. Nu e atât de ușor de spus.... Simt o anumită neliniște... Dar, ok, se pare că a venit timpul.... Băiatul ăla Milan, despre care zicea acum o jumătate de oră, Natalie. Apropo, era sârb. Un sârb frumos și uluitor! Așa sunt toți sârbii: nebuni, sexy și cad de la ferestre. *(Atenție. Pentru traducători și producători: de aici încolo construcția frazelor are un ritm poetic)* Milan! Sârbul care a luat LSD și, cum se cade unui sârb, a sărit pe fereastră. Și, după cum știe toată lumea, eu îl așteptam în cada plină cu spumă.... Ha, ha... M-da.... deci, chestia e că nu a sărit chiar singur pe fereastră, ci... l-am ajutat și eu un pic. L-am ajutat. I-am dat un mic ghiont în spate, în timp ce stătea pe pervazul ferestrei și se uita în jos. Eu stăteam în spatele lui și mi-a zis: „Acolo jos e înălțimea.” Și mi-a plăcut mult fraza asta: „Jos e înălțimea!” Și dacă ai cădea în jos și acolo jos e înălțimea, asta înseamnă că zbori în sus? Așa vine, nu? Căzând în jos, cazi în sus. LSD e o substanță halucinogenă foarte tare, care te schimbă complet. Îți schimbă percepția despre ce e „jos”, și ce e „sus”, și ce e „spațiu”, și ce e „iubire”. Cu LSD, iubirea devine întotdeauna un pas îndrăzneț înainte! Deci, eu l-am împins pe fereastră. Stăteam în spatele lui și l-am împins ușor... În spate. Și neavând pe ce să se sprijine și luându-l prin surprindere, s-a dus. A căzut în jos. Și cum jos era „înălțimea”, înseamnă că „a căzut în sus”. Deci, eu am fost cea care l-a ucis. L-am ajutat să „se ducă în sus” împingându-l în jos.

Pauză.

ULA: Și acum, Steve, cu siguranță o să-mi dea Premiul Nobel. Ha, ha, ha, ha.

Ula râde în hohote sau plânge printre „hohotele ciudate de râs”.

După un minut se liniștește.

Pauză.

STEVE: E o glumă.

MICHAEL: Ula, ești genială! Sunt fericit că AM cunoscut pe cineva ca tine! Asta e cea mai bună zi din viața mea!

KRZYSZTOF: Asta e o glumă, da?

NATALIE (*îngrijorată*): Mamă?!

ULA: E creație, fata mea. Dar pentru mine, înainte de toate, asta e „căderea în sus”. Că eu cad în sus. Am căzut în sus încă de când eram copil mic.

NATALIE: Mamă! Ai putea să te aduni și să nu mai faci astfel de glume, mai ales că a murit un om. Un om pe care îl iubeai. Tu însăși spui că trebuie să existe limite.

ULA: Și există. Iar noi ne aflăm acum în interiorul acestor limite, noi toți am căzut pe fereastră și zburăm.

NATALIE: Ce vrei să spui, explică?

ULA: Am explicat tot. Eu cad în sus!

KRZYSZTOF: Încă o metaforă, da?

NATALIE: La dracu', Steve! Mi-e cam frică...

STEVE (*puțin neliniștit*): Ula?!

ULA: E numai vina mea. Eu n-am nicio vină. Cad în sus. Țsta e un mit!

KRZYSZTOF: E un mit?!

NATALIE: Mamă?! Uită-te în ochii mei? Toate astea se întâmplă pentru că ai băut whisky, spune?

ULA: Spun: cad în sus.

STEVE: Ula, te rog, spune-mi că e doar un alt joc de-al tău!

ULA: E cu siguranță un joc.

MICHAEL (*neliniștit*): Ce se întâmplă?!

KRZYSZTOF: Ula, spuneți-mi, chiar sunteți în stare să împingeți un om pe fereastră?

ULA: Mie mi se pare că asta nu e important. N-are nicio importanță pentru că eu vreau să vorbesc despre cu totul altceva.

KRZYSZTOF: Despre ce?

ULA: Despre faptul că evenimentele nu contează, contează numai reacția noastră, ce simțim noi în acel moment.

STEVE: Bine, cred că nu e niciun motiv de neliniște. Totul nu e decât un alt joc de-al ei.

NATALIE: Mamă, spune-ne, te rog, e doar un joc prin care vrei să ne explici ce simte un autor când scrie un nou roman?

ULA: Știți, nu mai sunt sigură că pot să vă explic totul, pentru că voi toți...! Voi toți! Voi nu vă uitați unde trebuie. Nu la asta ar trebui să vă uitați.

KRZYSZTOF: Bine! Eu sunt gata să încerc să înțeleg. Deci, ce ar trebui să înțeleg?

ULA: În primul rând, trebuie să simți.

KRZYSZTOF: Ce?!

ULA: Ce ți se întâmplă acum.

KRZYSZTOF: La dracu'! Iar intrăm într-un un cerc vicios!

NATALIE: Steve, îți dai seama că ar fi putut fi exact așa cum zice ea?

STEVE: Eu, personal, prefer să cred că nu e așa.

MICHAEL: Ula, nu înțeleg, chiar l-ați împins pe tipul ăla pe fereastră?!

ULA: Tocmai am zis că nu vă uitați unde trebuie.

KRZYSZTOF: Și unde trebuie să ne uităm?! Poate de la fereastră în jos?

ULA: Dincolo de fereastră nu există jos, ci numai sus. Înălțime.

STEVE: Dar ai zis că e doar artă, un joc.

ULA: Pentru că e artă și ăsta e un joc.

KRZYSZTOF (*iși iese din fire*): La dracu'! Dar eu nu înțeleg ce înseamnă „joc”!

ULA: Eu cad în sus.

STEVE: Doamne, Ula! Cât de departe s-a ajuns! Hai să ne oprim odată!

NATALIE: Mamă, se pare că ești foarte beată!

ULA: Sunt perfect trează.

NATALIE: La dracu'! Chiar a făcut-o, Steve.

STEVE: Nu prea cred.

MICHAEL: Ok, și eu ce ar trebui să cred?!

KRZYSZTOF: Și eu?!

NATALIE: Mamă?!

ULA: Am vrut doar să spun că pentru mine, viața înseamnă cuvinte. Viața, în general, și viața mea personală înseamnă cuvinte. Cuvinte spuse de mine și cuvinte spuse despre mine. Încă de mic copil am trăit cu sentimentul că e ca și cum cineva creează toate aceste cuvinte despre mine, că viața mea sunt cuvintele altcuiva. Cineva spune niște cuvinte despre mine și eu le trăiesc. Cineva spune cuvinte despre mine și eu iubesc. Sau sunt cuvinte despre faptul că mi-am pierdut iubirea. Sau sunt cuvinte despre cât de multă durere

simt. Sau sunt cuvinte despre cineva care cade în jos de la o fereastră, dar cade în sus. Toate sunt cuvinte. Eu sunt cuvinte. O operă de artă. Iar opera de artă este ceea ce simțiți chiar în acest moment. Chiar acum. Așa se manifestă Autorul. Creatorul! Creația este neliniștea Creatorului în fiecare secundă a creației, în fiecare particulă a acestui univers ciudat și în fiecare dintre noi. Eu zbor.

Pauză.

NATALIE (*descurajată*): Mamă, mi-e frică. Steve?!

STEVE: Sunt foarte obosit.

MICHAEL: Mda, ce zi!

NATALIE: Nici eu nu mai am putere.

KRZYSZTOF: Iar eu sunt pur și simplu rupt în bucăți!

Pauză.

ULA: Ei bine, asta e tot ce voiam să spun. Și acum poți să închizi reportofonul.

*Ula se ridică și duce la fereastră. Se așează pe pervaz și se uită pe geam.
Krzysztof își ia reportofonul și iPhone-ul de pe masă și le pune în geantă.
Michael se duce la măsuta cu băuturi, își toarnă un whisky și îl bea. Steve și
Natalie rămân așezați în tăcere.*

VOCEA PREZENTATORULUI: Ula Richter. Fragment din noul roman în versuri, nepublicat încă.

NELINIȘTE

Când te văd, pentru mine nu mai ești deloc cea pe care o iubesc.

Pentru mine ești ceva ce ar fi trebuit să treacă, dar n-a trecut.

Tu pentru mine ești un vis în care sunt doar flori, miros de sare și pânză moartă.

O pânză țesută din sentimente și îndoieli și un abis fără fund.

Neliniștea e apă.

Neliniștea e apă și apa curge în jos.

Neliniștea e râu, și râul se varsă în ocean, acolo unde nu există limite.

Acolo nu mai există limite.

Acolo simt doar nevoia de a iubi.

Neliniștea e nevoia de a iubi pe cineva care nu mai e.

Cineva care nu mai e în viață.
Neliniștea e nevoia de a iubi pe cineva care curge pe lângă apă și e mereu,
mereu, ceva ce nu poate fi cuprins.
Ceva ce nu poate fi cuprins.
Ceva ce nu poate fi redus la tăcere și despre care nu se poate vorbi.
Cuvintele sunt doar ce-ți spun eu despre iubire, dar nu iubire.
E doar despre ce tăcem, dar puțin probabil să fie iubire.
Nu e deloc iubire.
Tăcerea, ca și cuvintele rostite cu voce tare, puțin probabil să fie iubire.
Nu e deloc iubire.
Pentru că iubirea ești tu.
Neliniștea care se naște undeva în pieptul meu.

Pauză.

VOCEA PREZENTATORULUI: Vă mulțumim pentru atenție. La revedere.

CORTINA

Varșovia, 17.07.2018